

VSE JE V IMENU

Joc Triglav

Že dolgo časa se mi v prebliskih prostega časa v mislih vedno znova začne napletati ideja, kako bi Geodetski upravi Republike Slovenije oziroma bodoči slovenski geodetski agenciji dali novo enostavno ime, ob katerem si pri izgovorjavi mi sami ter naši uporabniki in poslovni partnerji doma in po svetu ne bi lomili jezika. Pri tem sem si za izhodišče razmišljanja zakoličil nekatere osnovne pogoje. Ime mora z nekaj črkami jasno povedati, kdo smo in kaj počnemo, pri tem pa ne sme biti omejevalno glede našega bodočega širjenja na nove poslovne dejavnosti in na nova področja dela. Hkrati mora biti ime zapisano enako v slovenščini in v tujih jezikih ter imeti enak sporočilni pomen doma in po svetu.

Slika 1: Ko cvetijo ideje, je prelepo, ...

In tako se mi je lani nekega lepega dne med lenarjenjem v senci cvetov pod domačo češnjo v mislih kot mozaik skupaj zložilo ime, ki izpolnjuje vse te pogoje, pa še kakšnega zraven. Odtlej sem se tu in tam spomnil, da bi bilo dobro najti čas in voljo, to ime zapisati na papir in ga povedati naprej ter na kratko razložiti slovenskim geodetom. Preberite torej to mojo kratko skico novega imena, če ne zaradi drugega pa zato, da vzpodbudite tudi lastni razmislek o tej temi in mogoče pridete na dan z lastnimi, boljšimi idejami o drugih možnih novih imenih za našo geodetsko upravo. Več ljudi več ve in pravo ime lahko vse pove!

geo-reg

To sta osnovni sestavini tega novega imena. Nič posebnega, ali ne? Pa vendar, če ju pogledate še enkrat, vam teh nekaj črk lahko pove vse. Naj naštejemo nekaj osnovnih razlogov za njuno izbiro.

geo

Osnova vsega, kar počnemo na geodetski upravi, je v besedi *geo*, ki v novejši latinščini pomeni *zemlja* in je grškega izvora (*gē* – zemlja). Na tej osnovi so kot neoklasične zloženke po grškem besedotvornem vzorcu nastale besede kot npr. geodezija [*geo* + gr. *daisia* – (raz)delitev zemlje], geodet-geodetinja-geodetka [*geo* + gr. *daiein* – deliti] in geometer-geometrinja [*geo* + gr. *metreín* – meriti]. To smo torej mi in tu je izvor imena naše znanosti, stroke in poklica. A koren *geo* seveda najdemo še v številnih drugih besedah, s katerimi je geodezija bodisi tesno povezana ali pa skupaj z geodezijo spadajo v področje geoznanosti. Med njimi naštejmo le nekatere, ki jih najdemo v Velikem slovarju tujk Cankarjeve založbe: geodinamika, geofizika, geografija, geoid, geokemija, geologija, geomagnetika, geomehanika, geometrija, geomontografija, geomorfologija, geonim, geonomija, geopolitika, geopotencial, georama, geosfera, geoskopija, geosinhron, geostacionaren, geostatika, geotehnika, geotektonika.

Poleg zgoraj navedenih je še nekaj novejših, že uveljavljenih zloženk, ki se začnejo na *geo-* in so že ali pa še bodo postale težkokategornice, npr.: geoinformatika, geomatika, geolokacija, georeferenciranje, geokodiranje, geostatistika, geodemografija, georelacijski model, geosemantika, geotopologija itd.

Naštevaje *geo*-besed bi lahko še nadaljevali, a naj bo zaenkrat dovolj, saj zgoraj navedeni pojmi brez posebne dodatne razlage povsem zadoščajo za osnovno sliko o razlogih, zakaj *geo* brez vsakega dvoma spada v novo ime naše službe.

reg

Tudi pri drugi polovici novega imena si pomagajmo z latinščino in poiščimo pomen nekaterih latinskih besed, ki so jim skupne začetne črke *reg*:

- *rega* – črta, vrsta
- *regio* – krajina, meja, kraj, ozemlje
- *regionalis* – krajinski, ki se nanaša na regijo, območje
- *regia* – hiša rimskega vrhovnega svečenika (pontifex maximus) na rimskem forumu
- *regeneratio* – obnova, prerod
- *regenerare* – spet roditi, obnoviti
- *regens* – vladajoč
- *regere* – vladati
- *regerere* – vpisati
- *regestum* – kronološko urejen seznam listin, prepis ali izvleček iz teh listin
- *registrum* – register, uraden seznam, izkaz, popis

- *registratio* – vpis v register, popis
- *registrator* – vpisovalec v register, listinska mapa, avtomatski zapisovalnik
- *registrare* – opaziti, zaznati
- *regula* – pravilo
- *regulare* – uravnati, napraviti pravilno
- *regularis* – pravilen
- *regulatio* – urejanje s predpisi

Če dobro pogledate latinske besede v gornjem seznamu in njihov pomen, je mogoče že z malce domišljije prav v vsaki najti povezavo s tem, kar geodetska uprava počne danes, ali s tem, kar bo vsekakor počela v prihodnosti. Na kratko bi besede iz gornjega seznama lahko povezali v osnovni miselni snopič nekako takole: Meje, ozemlja in nasploh prostor obvladujemo z zaznavanjem in opazovanjem dejstev v prostoru, določanjem pravil opazovanj in vpisov ter z obnavljanjem pravilnosti vpisanih dejstev opazovanj v kronološko urejenih seznamih listin.

In kaj počneta v tem seznamu pontifex maximus in njegova hiša *regia*? Čeprav so se pontifex maximus imenovali vrhovni svečeniki v predkrščanskem starem Rimu in se tako še vedno naslavlja tudi sodobni papež, sodi *regia* v ta seznam iz povsem drugega razloga. Za besedo *pontifex* je včasih uporabljena razlaga »graditelj mostov«, dejansko pa je njen izvor v etruščanski besedi *pont*, katere pomen je »pripravljalec poti«. Beseda *maximus* pa pomeni »največji«. S tem izhodiščem enostavno povežimo skupaj še drugi miselni snopič: s svojim znanjem in delom bomo »pripravljali poti« v prostoru vsem ostalim strokam in uporabnikom, hkrati pa bomo svoje aktivnosti usmerjali in vodili tako, da bomo »graditelji mostov« med nami in med njimi vsemi. S tem bomo postavili svojo dejavnost, svojo hišo *regio* v samo središče *forum* znanja o prostoru.

-

Črtica v imenu med *geo* in *reg* ni brez pomena, saj hkrati po eni strani pomensko ločuje dva enakovredna dela in ju po drugi strani vsebinsko povezuje v eno celoto. Ena polovica brez druge sicer lahko obstaja, vendar delujeta pravilno in popolno šele kot celota.

georeg

Če si v svoji ozkosrčnosti malo pogledamo skozi prste in če premoremo malo poguma, potem lahko črtico med *geo* in *reg* enostavno zberišemo ter s tem sebi in svetu takoj povemo, da obe polovici ne samo da tvorita skupno celoto, temveč sta med seboj nedeljivi in neločljivo povezani.

georeg.si

Ker bomo tudi v bodoče služba države Slovenije in želimo to povedati tudi s svojim imenom, v dobi globalne ekonomije k našemu imenu vsekakor spada mednarodna oznaka naše države.

www.georeg.si

Ime naše spletne strani, ki bo bodoče vozlišče vseh naših internih aktivnosti in osnovno stično

polje z vsemi našimi uporabniki, bo seveda enako. Ker smo dobrega srca, bomo dovolili uporabo imena tudi za geodetske in zemljiškoknjižne zadeve pristojnim uradnim službam naših sosednjih držav www.georeg.at, www.georeg.hr, www.georeg.hu, www.georeg.it in tudi vsem ostalim državam, da se ne bodo same ubadale z imenom. Ime bo seveda lahko uporabljala tudi pristojna skupna agencija Evropske unije www.georeg.eu, ko bo nekoč v prihodnosti ustanovljena.

georek in georec

V Sloveniji bomo uvedli skupno ime, skupni pojem za vse izpise, potrdila oz. izvlečke ali standardne izdelke iz naših združenih nepremičninskih evidenc. To skupno ime je *georek*, ki je najbližji fonetični približek našega novega imena georeg. Pod imenom georek bomo zbrali in smiselno uredili vse naše izdelke, da bodo vsebinsko in oblikovno jasni in prepoznavni vsem uporabnikom. Ko bo stranka prišla k nam ali vstopila na našo spletno stran, bo enostavno naročila georek svoje parcele, stavbe, objekta gospodarske javne infrastrukture ipd. Stranka bo seveda lahko pridobila tudi samo določeno posamično sestavino georeka ali izbrano kombinacijo sestavin georeka. Tako se bo izpis posestnega lista oz. bodoči zemljiškoknjižni izpisek imenoval npr. georek-1, kopija katastrskega načrta bo npr. georek-2 in tako naprej do georeka-999 in po potrebi še naprej. Tujci pa se bodo naučili, da pri nas lahko dobijo *georec* (ang. okr. georecord) nepremičnin. In tako bo pojem georek postal enostaven in enoten osnovni razpoznavni znak komunikacije naše službe z našimi uporabniki.

... georegis

To ime je za današnji čas za našo službo seveda preveč bahavo. Ko pa se bomo čez leta uveljavili kot dejanski kralji podatkov o prostoru, ko bomo vedeli o prostoru bistveno več in ko bomo znali to znanje in vedenje tudi vsebinsko celovito in tehnološko brezhibno ponuditi vsem našim uporabnikom, potem si bomo mogoče zaslužili tudi to ime in nas bodo uporabniki res lahko našli na naslovu www.georegis.si ali www.georegis.eu.

Za konec

Koliko je vredna ideja, ki je zrasla v češnjevi senci domačega vrta, boste presodili sami. Po približno letu dni, kolikor je trajalo, preden sem vam idejo iz glave vendarle skiciral tudi na papir, so nove besede, ki jih navajam v tem prispevku, še vedno nove in jih ne boste našli v spletnih iskalnikih. Ali bodo te besede – ali besede, ki bodo plod vašega lastnega razmisleka o novem imenu – kdaj iz cvetov idej tudi res dozorele in obrodile sadove, ni najbolj pomembno. Dejstvo pa je, da geodetska uprava ne bomo več dolgo, pravzaprav že dolgo nismo več samo to. Naša stroka in služba, njuna vsebina ter njun prostor pod soncem se temeljito spreminjajo, zato se kot njihov temeljni del nujno spreminjamo tudi mi sami. Če sprememb znotraj geodetske službe ne bomo izvedli celovito in premišljeno, po naših lastnih zamislih in na lastno pobudo, nas bodo nedvomno vsakič znova po svoji potrebi in podobi bolj ali manj stihijsko spreminjale zgolj razmere izven naše službe! Vaš lastni razmislek o novem imenu je dobra priložnost, da se tega zaveste. Brez razmisleka ni idej in brez idej ne bo sadov. Zatorej še enkrat: Več ljudi več ve in pravo ime lahko vse pove!

Slika 2: ... a še lepše je, ko ideje sladke plodove obrodijo.

Iskrica ob visokem jubileju

Tokratna številka Geodetskega vestnika je tematska, posvečena je visokemu življenjskemu jubileju našega kolega geodeta. Spoštovani dr. Milan Naprudnik, želim vam, da bi se vam pri prebiranju prispevkov te številke, tudi ob tej moji skici, porajale nove iskre misli o slovenski geodeziji. Naj se vam v spomin prikljiče čim več prijetnih trenutkov z geodeti in vsemi drugimi, s katerimi ste delili vsa ta plodna desetletja svojega dela in ustvarjanja. Kot klen človek širokih obzorij, vedrega duha in dobrih idej ostanite tudi s svojim prihodnjim delom svetla zglede mlajšim generacijam geodetk in geodetov!

Prispelo v objavo: 23. maj 2007

Joc Triglav, univ. dipl. inž. geod.

Geodetska uprava Republike Slovenije

Območna geodetska uprava Murska Sobota

Slomškova ulica 19, SI-9000 Murska Sobota

E-pošta: joc.triglav@gov.si